Abstrakty příspěvků
Book of Abstracts

22. mezinárodní setkání mladých lingvistů

Filozofická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci

2021

Some Differences between Czech and Chinese in the Grammatical Categories: With a Focus on Tense and Aspect

PLENÁRNÍ PŘEDNÁŠKA / PLENARY LECTURE

prof. Melissa Shih-hui Lin

National Chengchi University, Taipei

Czech is classified as a Slavic language of the Indo-European language family, while Chinese is a Sino-Tibetan language. Both languages hold significant typological differences not only in terms of grammatical systems but also types of language characteristics. This study observes how Czech language learners whose L1 is Chinese have difficulties in learning and using specific grammatical categories that serve to highlight the fundamental differences between the two languages.

This study starts with an introduction which presents a linguistic overview and comparison of Czech and Chinese. Secondly, a contrastive analysis of Czech and Chinese in specific grammatical categories is carried out. These grammatical categories include gender, number, case, tense, aspect, and modality. In addition, the conceptual relationship between tense and aspect and the derived typology of languages are discussed. Lastly, this study pays attention to the tense-aspect systems in Czech and Chinese respectively, in order to summarize the language-specific properties of temporal expressions in these two languages.

The objective of this study is a cross-linguistic approach to Czech and Chinese that aims to develop a learner corpus-based contrastive study between the two languages, investigating not only their individual particularities within the categories of tense-aspect, but also trying to highlight their similarities.

Effects of Language Variety and Word Availability in Commercial Advertisements on Listeners' Lexical Recall

Munerah Algernas, Yahya Aldholmi
King Saud University, Riyadh

Commercial advertisements in Arabic speaking regions tend to alternate between dialectal Arabic (DA) and Modern Standard Arabic (MSA) depending on the advertisement's target audience and intended message. Considering the diglossic nature of Arabic society, it is not yet clear whether Arabic speakers better recall advertisements that utilize either one of these varieties, nor whether the (un)availability of a key DA vs. MSA word in the advertisement may have any impact on a listener's lexical recall. This study provides a preliminary answer to these two questions. We selected eight advertisements in either MSA or DA that were each thematically different but identical in talker's gender (male) and similar in length (50–60 seconds) and speech rate (1.6–1.8 words per second). Fifteen Saudi participants responded to a force-choice memory test with 24 yes-no questions (3 per advertisement) asking participants to report whether they heard a specific key word in the stimuli. We fit a repeated measures binary logistic regression to test the explanatory significance of language variety and presence or absence of key words. Language variety was not found to be a predictor factor [Wald $\chi 2$ (1) =.088, p = .767, 95% CI (-.536 -1.116)], whereas word presence was indeed a predictor factor that explained the distribution of the responses, [Wald $\chi 2$ (1) =.4.251, p = .039, 95% CI (-.979-.283)]. This indicates that Arabic speakers tend to perceive both MSA and DA in commercial advertisements similarly, but tend to recall the presence of a key word in an advertisement better than its absence.

Are Academic Emails Now more like Online Chats? A Genre Analysis of Request Emails Sent by Indonesian Students to Japanese Professors.

Rezky Pratiwi Balman
Kyushu University, Japan

Emails have been widely used as a means of communication in the university context. Due to its hybrid characteristic that resembles written and conversational language, writing emails can be challenging as there has not been a specific convention to guide students on how to write a proper email to their professors. This paper aims at investigating how today's generation goes about writing their academic emails. More specifically, it investigates the move structures and patterns of request emails written by non-native English speaking students to their non-native English speaking professors.

Data is drawn from 100 student-initiated emails sent by Indonesian graduate students to their Japanese professors using English as a lingua franca. Using Baugh's (2011) move structure framework, this study reveals that students nowadays prefer to write shorter and straightforward emails to their professors. Most of the request emails are structured using only three macro moves. The students will start by properly address the professors and then directly mention their request. Next, they will close the message with formulaic closing forms. While optional supporting moves might also be opted to boost the message clarity, the brevity style preferred by the students in this study indicates a shift from the long and formal types of correspondence to a more concise format.

Thematic Hierarchy and its Application in Various Semantic Types of Nominals (Corpus Study)

Markéta Blažková

Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

The main focus of my presentation will be the linguistic topic concerning nominalizations. Specifically, the application of thematic hierarchy for the interpretation of various semantic types of nominals. The study is, however, accompanied by examples from modern corpora and it demonstrates how language can be explored in modern technological world. The use of modern corpora is not only advantageous for linguists but it can be also used by teachers and students for education purposes. The main benefit of corpus linguistics is that non-native speakers do not have to rely on intuition but they can extract natural occurrences of language from corpora.

As far as the linguistic topic of nominalization is concerned, the one common structure for various semantic types of nominals, introduced by Alexiadou (2001) and developed in her later studies, will be discussed. Also, the criteria for distinguishing between argument-structure and non-argument structure nouns will be introduced. The main focus will be on the so-called picture noun which are problematic because they do not have an argument structure as defined by Grimshaw (1991) but despite that they exhibit strong eventivity (Roy & Soare 2011) and are capable of licensing arguments. Finally, it will be exemplified that the complementarity between prenominal possessive DPs and postnominal genitive and its resulting interpretation is determined in large part by syntax regardless of the semantic type of noun.

Spontánně o dovolené před koronavirem a během něj

Lucie Brychtová
Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

Úroveň jazykových a řečových schopností lze posuzovat například z pohledu jazykových rovin nebo vnějších/vnitřních faktorů, které na autora projevu působí. Spontánní řeč je zpravidla využívána ve většině situací každodenního života, míra jejího zvládnutí je proto zásadní k naplnění komunikačního (společenského) cíle.

Z toho důvodu byly jádrem výzkumu zvoleny nepřipravené mluvené nahrávky osob bez narušené komunikační schopnosti, tj. bez logopedických diagnóz, a dalších potenciálních vlivů na jazyk a řeč. Do sběru dat byli zapojeni studenti Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, kteří pořizovali nahrávky svých rodinných příslušníků či známých v období od podzimu 2019 do jara 2021.

Získaná data jsou složena z testu slovní produkce, popisu obrázku a spontánní promluvy na dané téma. Téma bylo zvoleno tak, aby nevyvolávalo kontroverzi – popis ideální dovolené. Vzhledem k tomu, že v období sběru dat došlo k úpravě podmínek pro volný pohyb osob, kvůli zavedeným opatřením proti šíření koronaviru, bude referát odhalovat, nakolik se tato skutečnost promítla do promluv z hlediska volby slov či kvantity.

The Comparative Analysis of Discourse Markers. Grammatical and Pragmatic Functions in English and Georgian Commencement Speeches (The case of *but*, *and*, *so*)

Khatia Buskivadze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi

This paper investigates the use of discourse markers in two commencement speeches given by American and Georgian speakers from the perspective of Pragmatics. The study is specifically based on Fraser's taxonomy of discourse markers according to their pragmatic and metalinguistic functions. This theoretical framework is concerned with language in use, giving more importance to the context than to the text of utterances. The authors attempt: (1) to look at which DMs (Discourse Markers) are used in particular discourse; (2) to provide a through explanation of addresser's communicative intentions based on their choice of DMs; (3) to identify mainly functional (and linguistic) characteristics of English DMs in comparison to their selected Georgian equivalents. Findings of qualitative and quantitative analysis reveal some similarities and differences regarding the ratio of using each type of DMs.

The Frequency and Functions of Using Code-Switching in Georgian Educational Discourse

Khatuna Buskivadze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi

The aim of the paper is to investigate the frequency and functions of using Code Switching (CS) in Georgian educational discourse. Practice research teaching EFL insome universities of Georgia. The paper uses the concepts of the several scholars (Myers-Scotton 1993; Ferguson 2009; etc.) The questionnaire is based on the classification–functions of using CS in EFL (Canagarajah, 1995). The study analyses codeswitched utterances in ESL classes of 24 secondary school teachers in Jaffna (Sri Lanka). Canagajarah listed two categories (Classroom Management and Content Transmission) and their micro-functions of classroom CS.

The novelty of the research: Frequency and Functions of using CS are only studied on the example of Tsovatush-Georgian bilingual discourse but not in English Georgian educational discourse.

The methodology: the quantitative research was conducted among 80 lecturers (General English Course, EFL) of some universities in Tbilisi.

The research demonstrated that the majority of lecturers (approximately 85%) use the target, English language (81–100%) in the classroom, and 0–20% of mother tongue (Georgian). A greater part of lecturers (41.3%) has an experience of teaching B1 level of students in English. Teaching the same level bulk of the lecturers use the target language frequently, but minimum 14% of lecturers have a positive attitude towards code-switching into Georgian. Moreover, the processes of Classroom Management and Content Transmission are characterized by various functions of using CS in Georgian Educational discourse. The research data showed that the majority of the lecturers had a positive attitude towards 1. Content transmission: giving Georgian definition of the word, negotiating cultural relevance, unofficial student collaboration; 2 Classroom management: unofficial interactions. The majority of lecturers had a negative attitude towards: 1. Opening the class, 2. Reviewing, teacher Compliments. Overall, the data shows that EFL lecturers use CS and its functions can be categorized in Georgian educational discourse. The study argues that codeswitching might well be a socially relevant teaching strategy characterized by communicative and translation purposes, the majority of lecturers' attitudes towards using CS is obviously negative.

Jazykovědný přínos kralického Nového zákona z roku 1601

Robert Dittmann

Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha

Příspěvek představuje textověkritický a bohemistický přínos nejrozsáhlejšího bratrského překladu Nového zákona (1601). Jedná se jednak o biblistickou stránku (přiblížení se k řeckému originálu, volba různočtení ve shodě s pozdějšími Bezovými edicemi, komentář k doslovným grécismům, k soudobé variantnosti exemplářů), jednak o translatologickou a bohemistickou stránku (obnovování zájmena *svůj*, zápor po *ani*, přibývání minulých přechodníků, konkurence mezi participiální vazbou a vedlejší větou, proměny vlastních jmen ad.). Vzhledem k množství materiálu představí referát vybrané doklady.

Higher Education Autonomous e-Learning for Generation Z During COVID-19: How Medium is not an Issue

Yomna Mohamed Hassan Ahmed El-Hossary
Alexandria University, Alexandria, Shatby

Since the outbreak of COVID 19 all classrooms have become virtual. Education now has deliberately moved to be student oriented rather than being teacher oriented. Subsequently, this study aims at experimenting an innovative technique that is new for the Egyptian Universities, namely "Guided Autonomous Learning", developed from Hu and Zhang (2017) classification of autonomous and dependent learning of delivering the linguistics content and measuring the effect and role of social media integration in the educational process. This research followed a quantitative methodology as the tests are done through observations, surveys and statistical analysis of the students' performance, satisfaction and results. It targeted 70 students, all of the second year, English section students of Linguistics in Applied Languages Programme from the same age group for a whole term (fall, 2020). The content is delivered through online mediums following the 80–20 technique—to minimize the teacher role to be considered a facilitator. The teacher—myself—has provided students with different resources for the same topics and the student s are responsible for researching and presenting the topics in teams to their colleagues using Youtube videos and creating Tiktok videos for their Linguistics projects. Assessment is not only knowledge based, but also skills based, as assessing is done through online exams, Tiktok videos, Instagram posts and final researches with Youtube video summary. A survey has been taken and the students showed 100% of satisfaction of the educational process as a whole in addition to the final results in the Linguistics course which has recorded no failing records. Based on the experiment, online learning has proven to be effective with Generation-Z Higher Education students of Linguistics as long as it is provided with guided autonomy and the integration of social media.

Towards a Bidimensional Account of Metaphor

Stefana Garello

University of Palermo, Palermo

In this paper I will discuss the role of literal meaning and mental imagery in metaphor comprehension, showing their link and the problematic nature of these notions in pragmatics (Wilson & Carston 2019). I will try to overcome these problems by putting in dialogue the typology of metaphors offered by Carston (2010, 2018), based on the parameter of literal meaning, and the typology offered by Green (2017) based on the parameter of mental imagery.

Carston (2018) recognizes the existence of two kinds of metaphors: (1) local metaphors such as "Giulio is a professor" in which a single lexical item—PROFESSOR—is modulated pragmatically; (2) metaphors such as "The yellow fog that rubs its back upon the window-panes" in which it is necessary to resort to the literal meaning of the sentence, metarepresenting it and deriving the metaphorical meaning as implicatures. In this kind of metaphor, mental imagery can be activated, playing a role in the derivation of metaphorical meaning.

At the same time, Green (2017) distinguishes between (1) local metaphors such as "Giulio is a professor" that require local, pragmatic modulation and do not activate mental imagery (image-permitting metaphors), and (2) novel metaphors such as "the snow is a winter closet", understood through pragmatic modulation but in which the activation of a mental imagery is necessary for metaphorical comprehension (image-demanding metaphors).

I will analyse potentials and limits of these two typologies of metaphor comprehension and, combining the two accounts, I will recognize four kinds of metaphor and four ways to metaphor comprehension (instead of two ways to metaphor comprehension). Finally I will organize our proposal into a bidimensional account of metaphor, covering the full range of cases.

Ohlédnutí za A1: Jak komunikujeme s cizinci v rámci Zkoušky pro trvalý pobyt?

Ondřej Geppert

Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci / ELTE-BTK, Budapešť

Tento příspěvek nahlíží Zkoušku z češtiny pro trvalý pobyt zejména v sociolingvistickém kontextu – náhledem autora podílejícího se na její tvorbě a administraci. V první rovině nás zajímají oficiální komunikační kanály (www stránky, YouTube, tištěné brožury atd.), administrativní překážky a možnosti přípravy účastníků na zkoušku. V další rovině potom také formální zpracování zkoušky (srozumitelnost instrukcí, volba dílčích jazykových prostředků, konverzace s účastníky v průběhu zkoušky atd.). Ukazuje se, že u současně končící zkoušky na úrovni A1 nebyl dostatečně využit její integrační potenciál, mj. kvůli absenci systematické jazykové přípravy. U některých skupin účastníků, zejména mluvčích neslovanských jazyků, jsou tyto limity statisticky podložené. Problematické jsou např. určité typy úloh v dílčí zkoušce z mluvení. Případné podněty z diskuze v rámci tohoto workshopu by mohly být následně reflektovány v připravované Zkoušce pro trvalý pobyt na úrovni A2.

Polemical Discourse of Memes: The Case of Swole Doge vs Cheems

Marina Guevara

Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

This paper is a rhetorical approach to the Internet memes as complex semiotic processes. We consider them a multimodal enthimematic discourse that helps articulate arguments and, among other functions, contributes to public debates.

The spreading of memes is a phenomenon of participatory culture, as they are produced and shared by millions of users in social media. Memes have become a source of information and a virtual territory for deliberation, interaction and entertainment. Through digital reproduction and creative manipulation, the Internet 2.0's users get engaged in an ongoing invention of intertextual arguments. Memes can simultaneously express both their uniqueness and their connectivity through repetition and variation; this is the trigger of their humoristic effect, as well as a way to build collective identity. The corpus includes memes in different languages with the format known as "Swole Doge vs Cheems", which is a macro that has spread worldwide in 2020. This usually compares representatives of the same group from two historical eras, or different categories, valuing one of them with positive characteristics (strength, resistance, productivity or even aggressivity) as opposed to the other. Thus, this study uses the theory of Polemics to understand phenomena of polarization, dichotomization and discreditation. The multimodal construction of ethos and antiethos is specially revealing, and they strongly appeal to pathos to facilitate engagement. Around the characters, a new Internet language (called "doge") has been also developed, with new rules that have already been studied in English. Far from being grammatically wrong, they have their own logic based on the knowledge of universal language principles and require a specific techné. Those are the reasons why modern linguistics should be able to account for these resources.

Use of Emoticons in Social Networks

Sintija Ķauķīte
Latvian Language Institute of the University of Latvia, Riga

Today's technical devices have changed public perceptions. Every day people are involved in the virtual world created by the Internet (Baron 2008, p. x). During the time of the Coronavirus pandemic communication on the Internet become particularly topical. Observed digitalization of everyday life. Social networks, discussion forums, and microblogging sites play an important role in people's lives. Social networks are used daily by people of different ages, both children and young people, and adults. The Internet connects written and spoken language (Malmkjaer 2010, p. 306). Social networking texts are characterized by multimodality—a combination of lingual and non-lingual means of expression (Skulte 2019, p. 87). Social networks use a variety of graphical means – punctuation marks, emoticons, etc. —to reflect feelings and attitudes. Emoticons are easy to use. They replace both verbal, and nonverbal (facial expression, gestures, moves) information. Emoticons are used both by men and women. Each is known to almost all Internet users.

The aim is to provide an overview of the behavior of different social networks and to pay attention to the use of emoticons in social networks. The descriptive and survey method are used. The author analyses the responses of respondents to the survey "Communication on social networks" (Saziņa sociālajos tīklos). Respondents answered 13 questions. The survey was completed by 171 respondents—48 men and 123 women. At the end of the paper, the main conclusions are summarized.

Zdvořilost v interkulturním prostředí: faux pas při překládání pozdravů z francouzštiny do češtiny a naopak

Magdaléna Lapúniková

Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Zdvořilost je předmětem jazykovědného bádání od 60. let 20. století. Výzkum se od svého počátku soustředil především na univerzální jevy v rámci jedné kultury, později se pozornost vědců obrátila také ke zdvořilosti v interkulturním prostředí (Watts 2003, Janney – Arndt 2005). Ukázalo se, že při interkulturní komunikaci nám nemusí vždy stačit pravidla a maximy stanovené v rámci anglo-amerického prostoru v 70. a 80. letech (Lakoff 1973, Grice 1975, Leech 1983, Brown – Levinson 1978, 1987).

Při běžné interkulturní komunikaci zpravidla nejsme schopni být zdvořilí ve stejné míře jako v rámci vlastní kultury, nicméně pokud je charakter komunikace pozitivní (tj. účastníci komunikace mají společné zájmy), drobná nedorozumění jsou přehlížena. Jinak je tomu u specifické formy mezikulturní komunikace, kterou je překlad. Zde jsou neadekvátní zdvořilostní formy považovány za prohřešek vůči funkční ekvivalenci zdrojového a cílového textu (Levý 1963, Knittlová 2010).

Cílem mého příspěvku je poukázat na problematiku překládání zdvořilostních forem mezi francouzštinou a češtinou se zaměřením na pozdravy. Za pomoci vybraných pozdravů ze současných uměleckých překladů (InterCorp) nastíním, které výrazy lze překládat tzv. úplnými protějšky (Knittlová 2010) a u kterých se naopak jejich ekvivalenty formálně, denotačně či konotačně liší. Pro mou analýzu je klíčový komplex komunikační situace, funkce a záměru (Grepl 1998), jelikož zachování adekvátní zdvořilosti v mezikulturním kontaktu je složitý proces a zahrnuje mnohem více než jen pouhé překládání zdvořilostních formulí z jednoho jazyka do druhého.

Reduplication in Urdu: An OT Analysis

Riaz Ahmed Mangrio
Sindh Madressatul Islam University, Karachi

Reduplication in Urdu affects all major word categories, particles, and even nonsense words. It conveys a variety of meanings, including distribution, emphasis, iteration, adjectival and adverbial senses. It is often used to convey a more figurative and emphatic tone than in ordinary speech. It shows manners of speaking, in addition to having stylistic and expressive uses. The study discusses Kean's (2005) claims that the base word of reduplication is 'always meaningful'. In contrast, Urdu reduplication also consists of the bases with no lexical status. For example, *ʈ̪ehes* or *nehes* expresses no sense at all, individually, but the reduplication *ʈ̪ehes nehes* 'completely destroyed' is meaningful. Each of the two constituents is a nonsense word independently, but the echo reduplication gives full meaning. Some important questions need to be answered. If both *ʈ̪ehes* and *nehes* are nonsense words, which form is the base and which one is the reduplicant? It is an arbitrary choice, but an open question; either of the two possibilities equally seems logical. Numerous different ways of analyzing such cases are there. The first or the second (nonsense) element is reduplicated? Is it simply a lexeme with internal, sub-lexical reduplication of some sort with neither element being a lexeme? What category is formed and how it is formed is also a point to note? Are all these (and many more!) simply an exploitation of an otherwise productive process? Is any pattern simply copied, even when there is no underlying root?

An interesting point of the triplication of nonsense words e.g. *aẽ baẽ ʃaẽ* 'useless talk' is also equally important to discuss. The example is challenging to Harrison's (1973) claim that only the monosyllabic verbs in their progressive forms reduplicate twice to result in triplication. He states that in triplication the daughter of the semantic head comes twice to convert a reduplicate compound into triplication. In the given example, there is no semantic head. Then, which of the constituents to be considered as mother and other two as daughters is also an open and arbitrary question.

Another interesting theoretical question arises within the Optimality framework: in an OT analysis, is it necessary to identify one of the two constituents as the base and the other as reduplicant? Or is it best to consider this a pattern, but then how does this fit in with an OT analysis? This may be an even more interesting theoretical question.

The focus of the study is on the last point, i.e. reduplication of meaningless bases. There is thorough descriptive analysis of the data, for the purpose of documentation, and then there is theoretical debate within OT paradigm.

/cor/ (the 4Chan Corpus) and Binary Semantic Polarity in Chansite Culture: A Sociolinguistic Corpus-Driven Perspective

Rachel McCullough

Old Dominion University, Norfolk

Academics and laypeople alike have noted the increasing polarization in discourse, particularly political talk, over the past several years (e.g., a 2019 Pew Research Center study showed that 85% of Americans believe that political discourse became more negative during the Trump administration). While some have implicated public figures in causing this change, this paper suggests another cause: language contact between the general public and digital communities with a penchant for hyperbolic absolutism. That is, digital communities that either express excessive positivity or negativity toward individuals, ideas, and events.

Previous research has associated online subcultures, particularly those of 4chan and related imageboards, with this change (Conway et al. 2019; Thomas 2020). However, no scholarly research has been done on how digital communities use language to enact expressions of extreme positivity or negativity. In this paper, I take a corpus-driven perspective to analyze polarizing trends in online discourse, specifically on 4chan.org, so that we as a community may better understand the increasing political extremism associated with the emergence of communities like this into the mainstream.

In my research, I analyzed over 53,000 words of text from 49 boards on 4chan.org which were manually annotated for semantic weight based on a tagset designed by the researcher. The tagset indicates positive or negative semantic weight as well as who or what the negativity or positivity is aimed at (the self, an interlocutor, a third party on- or off-site, or an existential problem). By searching for and counting all instances of each tag, I was able to calculate the relative proportions of positivity and negativity and their most frequent targets. The results indicate that both negativity and positivity are largely directed at those other than the self, and that negativity-indexing utterances were over three times as frequent as their positive counterparts.

Revize třetího překladu žaltáře v biblích třetí redakce

Anna Michalcová, Kateřina Voleková
Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha

Staročeský překlad bible třetí redakce obsahuje revidované znění Knihy žalmů, které vychází z třetího překladu žaltáře, který vznikl asi na konci 14. století a šířil se jak v samostatných žaltářích, tak v biblích druhé redakce. V příspěvku představíme, v čem tato revize spočívá. Dosud byla pozornost věnována jen terminologické stránce (srov. Josef Vintr, Staročeský žalm – dvousetleté hledání srozumitelnosti a poetičnosti, Listy filologické 135, 2012, s. 43–62), změny však nacházíme i na morfologické, lexikální a syntaktické rovině, jak ukazuje srovnání prvních padesáti žalmů (Ps 1–50) z Bible padeřovské z roku 1435 (Wien, Österreichische Nationalbibliothek, sign. Cod. 1175), nejstaršího zástupce třetí redakce, s reprezentativním textem 3. překladu žaltáře dochovaném v Bibli boskovické (Olomouc, Vědecká knihovna v Olomouci, sign. M III 3). Při analýze rozdílů v překladu posoudíme i možný vliv latinské předlohy.

The Effects of Glossed and Unglossed Video Captions on L2 Vocabulary Learning

Zuzana Naďová

Pavol Jozef Safarik University in Kosice, Slovakia

Previous research has demonstrated the benefits of using captions and subtitles in online instructional materials for FL learners' listening skills, reading comprehension and written and aural form recognition of newly acquired vocabulary. However, empirical studies comparing the effects of different captioning styles (audio, textual, L1, L2, keyword, full, glossed, unglossed captions) on vocabulary learning have yielded conflicting results. Moreover, few studies have tested the effects of using different caption types on vocabulary learning across various recognition and production tasks.

The presented paper examines the results of a small-scale experiment studying the effectiveness of three captioning conditions created in videos by using the H5P interactive tool: L1 glossed full captions, L2 glossed full captions and enhanced unglossed L2 captions. The experiment was conducted in an online instructional setting with Slovak learners of L2 English (N = 60) matched in age and proficiency measured by a vocabulary test score. The effects of the three captioning styles were measured in three tasks aimed at form recognition, meaning recognition and contextual use of vocabulary. Statistical analyses (multivariate ANOVAs followed by univariate ANOVAs with pairwise comparisons) revealed (1) an increase in the test scores from unglossed L2 captions to both L2 glossed full captions and L1 glossed full captions; (2) a statistically significant effect of L2 and L1 glossed captions on form recognition and meaning recognition; (3) a statistically significant effect of L2 glossed captions on contextual use. The findings are discussed in the light of the Involvement Load Theory (Laufer & Hulstijn 2001).

The final section of the paper introduces various captioning tools and applications for creating interactive FL vocabulary learning materials and it advocates for a wider use of such activities in all teaching modes (face-to-face, hybrid and online).

Překládáme s korpusem InterCorp: Anglické ekvivalenty českého vidu

Eva Nováková

Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Cílem příspěvku je zmapovat použití paralelního korpusu InterCorp (součást Českého národního korpusu) jako překladatelského nástroje. Motivací pro výzkum byla tvorba *Slovníku českých vidových dvojic pro cizince* (Horáková, Kopečková, Nováková a Poláchová, 2021), v němž autorky představují nedokonavé a dokonavé tvary českých sloves prostřednictvím hesel a příkladových vět v češtině a angličtině zvolené coby mediační jazyk pro nerodilé mluvčí českého jazyka. Překlad vybraných vidových párů/skupin, obsahujících imperfektivum a prefigovaná perfektiva, byl podmíněn jednak snahou vyjádřit českou lexikálně-gramatickou kategorii prostředky systémově odlišného, převážně analytického jazyka, jednak nutností ilustrovat užití každého tvaru v kontextu reálných komunikačních situací.

Anglický subkorpus InterCorp (verze 13) obsahuje 132 milionů slov zarovnaných vůči češtině (tzv. pivotnímu jazyku), a slouží tudíž jako reprezentativní zdroj ekvivalentů napříč různorodými funkčními styly a textovými typy. Výsledky korpusových dotazů na imperfektivní i perfektivní lemmata umožňují ověřovat funkčnost ekvivalentů, jak je nabízejí česko-anglické slovníky, dohledávat protějšky prefigovaných tvarů, které nejsou ve slovnících zahrnuty, a především zasadit slovesa do autentických větných struktur (včetně knižních dialogů a filmových titulků, které zachycují nebo simulují běžný mluvený projev).

Příspěvek se zabývá využitelností korpusových dat při konkrétním překladatelském zadání, jež se potýká se zásadními interlingválními rozdíly u kategorie vidu ve výchozím a cílovém jazyce a zároveň je výrazně limitováno faktory textovými, tj. velikostí slovníkového hesla a délkou příkladových vět. Všímá si způsobů, jakými jsou ekvivalenty prezentovány v různých korpusových rozhraních (KonText, Treq, WaG), analyzuje adekvátnost překladatelských posunů v konkrétních textech a poukazuje na limity vyplývající ze struktury korpusu, např. zarovnání a velikost konkordancí, absenci širšího kontextu, výskyty sloves v žánrech a stylových útvarech, jejichž obsah nebo forma nekoresponduje s potřebami studentů češtiny jako cizího jazyka aj. Z širšího hlediska pak hodnotí korpusová data jako jeden z prostředků k dosažení tzv. funkční ekvivalence.

Tvorba korpusu dějepisných učebnic

Kristýna Nováková
Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Výzkum učebnic je poslední dobou v historickém bádání velmi rozšířený trend, a to jak v mezinárodním, tak v českém prostředí. Učebnice jsou didakticko-historickými texty určenými specifickému adresátovi (žák, student). Vzhledem k existenci povinné školní docházky jsou zároveň nejrozšířenějším typem historické literatury. Díky tomu se, společně se školním dějepisem obecně, stávají nositeli a spolutvůrci historického vědomí ve společnosti. Důraz byl dosud kladen především na kvalitativní metody analýzy těchto pramenů. Podle našeho názoru by však neměly být opomíjeny ani postupy korpusové lingvistiky, které do této problematiky mohou přinést nový vhled.

Cílem této práce je popsat všechny aspekty tvorby korpusu učebnicového textu. Zahrnuje problematiku výběru učebnic, jejich digitalizaci a převod do textového formátu a nastiňuje možnosti využití různých korpusových manažerů, případně dalších nástrojů vhodných pro analýzu těchto dat. Zároveň také poukazuje na problémy, které s sebou tvorba tohoto typu korpusu přináší, a ukazuje cesty, jak se s nimi vypořádat.

V závěru pak přináší sondu do prvorepublikových učebnic dějepisu, v nichž se zaměřuje na výskyt a kolokace místních adjektiv v pasážích o českých dějinách raného novověku.

Syntax francouzského adverbia „notamment“: korpusová analýza

Stanislav Pisklák

Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Francouzské adverbium „notamment“ představuje dosud velmi málo probádané téma jak z hlediska syntaktického, tak pragmatického a sémantického. V současné době existují pouze dvě souvislejší studie zabývající se problematikou adverbia „notamment“. V případě Ch. Molinier a F. Levrier (2000) je zdůrazněna jeho fokalizační úloha v rámci daného diskurzu, tudíž je těmito autory nazýváno jako adverbium „fokalizační“ (fr. adverbe focalisateur). V druhé studii se M. Vergez-Couret (2009) zaměřuje především na jeho roli v rámci sémantiky a diskurzivní analýzy. Z hlediska sémantiky zdůrazňuje jeho roli v rámci hyperonymie a z hlediska diskurzivní analýzy se zamýšlí nad funkcí „notamment“ jakožto diskurzivního konektoru.

Je důležité uvažovat nad tím, kdy se v rámci typologie francouzských adverbií začalo pohlížet na adverbium „notamment“ jako na „speciální“ typ. Prvním autorem, který v rámci své typologie tento pohled nastínil, je dánský lingvista H. Nølke. Ve své stati s názvem „Les adverbes paradigmatisants : fonction et analyse“ z roku 1983 H. Nølke vyčleňuje několik adverbií a označuje je jako „paradigmatická“ (fr. adverbe paradigmatisant).

V rámci příspěvku budou představena základní teoretická východiska nezbytná pro vytvoření efektivní korpusové analýzy. Při zpracování analýzy se opíráme o francouzský lingvistický korpus ORFEO. Následně se zaměříme na český ekvivalent francouzského „notamment“ a jeho funkční podobnosti či odlišnosti ve srovnání s jeho francouzským ekvivalentem.

Čeština pro cizince: prezentace a výuka pádového systému, některých předložek, rodu podstatných jmen a skloňování podstatných jmen v jednotném a množném čísle na základě homonymie koncovek

Varvara Ponomareva

Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha

Čeština se vyznačuje velkou homonymií koncovek: 196 všech možných pádových a číselných kombinací podstatných jmen je realizováno celkem pouze 24 formálními koncovkami. Autorkou byl vypracován takový způsob zobrazení a výuky flexe, který by svou komplexností umožnil studentům celistvé pojetí gramatického systému češtiny, ale zároveň by neznamenal kognitivní překážku pro jeho osvojení, tj. by nevyžadoval od studenta memorování vzorů při klasickém vertikálním způsobu výuky či zapamatování dlouhých řetězců koncovek při alternativnějším horizontálním způsobu výuky. Při rozpracování konceptu je kladeno za cíl, aby celkový vzhled každé tabulky poskytl co nejvíce informací, a to způsobem, který bychom mohli nazvat intuitivní – aby nevznikala potřeba přidávat k tabulce rozsáhlý komentář. Prezentované tabulky jsou součástí vznikající disertační práce Metodika výuky flexe vybraných gramatických konstrukcí českého jazyka pro cizince na základě homonymie koncovek. Koncepce je vytvořena pro výuku dospělých komunikační metodou s použitím mediačního jazyka.

Common Political History as an Important Aspect in Constructing the National Identity in the Presidential Rhetoric of The Baltic States

Līga Romāne-Kalniņa
University of Latvia, Riga

Rhetoric as the art of persuasion has been a significant topic of research since the time of Greek Philosophy and specifically that of Aristotle. Presidential rhetoric and specifically presidential speeches are a type of political discourse as these speeches are institutionalised and typically address large populations of particular states. One of the functions and subsequent roles of the presidents of the Baltic States throughout the independence of these states has been to represent the nation and construct its identity both internally and internationally, and the linguistic means selected by the presidents may directly influence the successful execution of this function. Current research aims at the analysis of representation and construction of common political history of Estonia, Latvia and Lithuania in the speeches of their presidents in the period from 1918 to 2019, specifically aiming at identifying how national identity is being constructed within the thematic area of the past via the use of topoi as argumentation schemes. The results show that common political past in the corpus of speeches is constructed via the used of the topos of history as a teacher, topos of threat, topos of comparison, topos of burdening and weighting and topos of abuse that construct the common 'alien, other, foreign powers' enemy (occupying powers be it Germany or the Soviet Russia), construct and deconstruct the image of victimhood, but at the same to construct national (patriotic) spirit. Under the framework of Critical Discourse Analysis and using the Discourse-Historical Approach the study also analyses how the strategies have changed over time and how the differ across the states and specific presidents.

Úprava žalmů v Bakalářově vydání z r. 1499

Andrea Svobodová, Ondřej Batka
Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha

Žalmy byly do staré češtiny překládány opakovaně, v 80. letech 15. století pravděpodobně v okruhu utrakvisticky orientované pražské univerzity vznikl čtvrtý překlad. Toto znění žalmů, doplněné o kantika a autorskou předmluvu překladatele, poprvé vyšlo tiskem v Praze r. 1487 (tzv. Žaltář první tištěný), s drobnými úpravami jej následně nacházíme v kompletních tištěných biblích přinášejících nové, v pořadí již čtvrté znění staročeského biblického překladu (v Bibli pražské 1488 a v Bibli kutnohorské 1489). Samostatný žaltář, tentokrát bez autorské předmluvy, vyšel tiskem ještě roku 1499 v plzeňské dílně katolíka Mikuláše Bakaláře. Znění žalmů sice vychází z upraveného překladu podle Bible kutnohorské, obsahuje však četné úpravy na všech jazykových plánech, zejména na rovině lexikální.

Ve svém příspěvku se budeme zabývat povahou těchto úprav – Bakalář se často vrací k starším překladům, někdy však přináší znění zcela svébytné – a otázkou, nakolik mohly být motivovány konfesně.

The Americanization of English

Franco Tondi
University of Catania, Catania

Significant issues concern linguists as they determine how American English may influence the future use of the English language worldwide. Approximately two billion people use English internationally (2020 statistics). That number will grow rapidly as English is increasingly accepted as a lingua franca facilitating communication across scientific, commercial, academic and literary lines. Given the size and influence of the United States, American English has a stronger potential for an impact in the world community than does the English spoken in other English-speaking countries (e.g., UK, Australia, etc.). This study seeks to expand on current research that explores the phonological, grammatical, graphemic, and especially lexical aspects of American English as well as how it has been influenced by other varieties of English, such as British and Australian English.

What shapes American English in the United States?

In general, it will be important in this study to document the ways in which the language that came to the United States from England became American English. Economic, technical, scientific, medical, and artistic issues shape the language spoken in the U.S. today and these issues need to be understood in order to appreciate the language. Additionally, because the U.S. has four times more English speakers than any other country in the world, it will be valuable to show how the diversity in this complex number of people has expressed itself.

It is known that most of the power fueling the growth of the English language in the twentieth century stems from North America. This subcontinent exercises a greater influence on the way English is developing worldwide than does any other regional variety, often to the discomfort of people in the United Kingdom or Australia who regularly express consternation in their national press due to the onslaught of Americanisms.

American English can also be considered the fundamental variety of English today because it's the main language of the internet. Even though this influence has slightly decreased, it will probably continue to some extent to influence other varieties of English.

How British English influences International English

Very recently, it has been documented that the reverse phenomenon, the British English influence on American English, the so-called Briticization, has occurred. This can be defined as Britspeak or Anglocreep, expressions consisting in the

adoption of British English lexical items, i. *e*. Britishisms, such as gastropub, cheeky, flat, autumn, frock, etc.

According to linguists, the use of Britishisms is probably a trend, just a tic, so far, given that the usage is mainly restricted to the educated elite or to journalistic terms that exclude the masses. It is still rather uncertain how Briticization will proceed in the future. Future research, however, might elucidate this phenomenon.

K zobrazování gest pomocí emoji

Gabriela Týnová
Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Emoji – zpravidla barevné znaky užívané v CMC komunikaci – mohou částečně kompenzovat neverbální jazykové prostředky, proto jsou někdy z funkčního hlediska považována za „digitální gesta“. Na rozdíl od emotikonů mají emoji potenciál znázorňovat nejen obličeje s různorodou mimikou (tzv. smileys/smajlíky), ale i nejrůznější předměty, osoby, zvířata či aktivity. Emoji jsou od roku 2010 unifikovány neziskovou organizací Unicode Consortium, díky jejímuž kódování znaků jsou emoji kompatibilní se všemi druhy zařízení, konkrétní grafická realizace se však na zařízeních či v aplikacích různých společností může lišit.

Celkový počet základních emoji v kódování Unicode přesahuje 1300. Předmětem analýzy byla výhradně „gestická emoji“, tzn. emoji znázorňující zjednodušenou formou gesta – jedná se o více než 40 druhů. Většinu těchto emoji tvoří gesta emblematická zachycená ve vrcholové fázi. Gesta mohou být vyobrazena prostřednictvím samotných končetin (např. 👌 nebo 🙏), smajlíku (😗), gestikulující osoby (🤷) či dokonce opice (🙈). Převažují emoji reprezentující emblémy statické, nicméně i emblémy dynamické, pro něž je nositelem významu opakující se pohyb, lze pomocí emoji zachytit. Jednou z možností je využití animace, emoji je však schopno znázornit i pohyb staticky, a to např. použitím tzv. „motion lines“, hojně využívaných v komiksech. Příkladem dynamického emblému, jenž je v emoji zobrazen staticky, je např. mávající ruka: 👋.

Překvapivé výsledky přinesla analýza designových variant gestických emoji od různých společností. U některých emoji se jedná pouze o nuance v grafické úpravě, jindy se varianty liší použitou rukou (pravá/levá), v extrémních případech může dojít až ke změně perspektivy vyobrazovaného gesta. V jednom případě by dokonce bylo gesto podle své emoji předlohy anatomicky neproveditelné. Ani tato grafická podoba emoji však nebrání správnému dekódování gesta, jež má emoji představovat.

Přístup k lexiku v učebnici *Czech it UP 1*

Jakub Wenzel
Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Na počátku roku 2021 se rozrostl výběr učebnic češtiny pro cizince o nový přírůstek – na trh vstoupila učebnice *Czech it UP 1* a připojila se tak po bok souvisejících materiálů *Czech it UP 4* a *Czech it UP 5*. Na rozdíl od svých „sourozenců", které pokrývají úroveň B2 a C2 SERR, učebnice s pořadovým číslem 1 je určena úplným začátečníkům. Nový učební materiál se snaží získat si přízeň uživatelů komunikativním přístupem, čtivými texty, důrazem na přirozenost a v neposlední řadě také uživatelsky přívětivým přístupem k prezentaci nového lexika. Práce se slovní zásobou se snaží mít na zřeteli konkrétní potřeby studenta-začátečníka a je založena na myšlenkách kognitivní psychologie a psychologie učení. Bližší představení přístupu je hlavním tématem příspěvku.